

Prof. dr. JANKO ŽMITEK, dekan VIST

REDNI PROFESOR, RAZVOJNO-RAZISKOVALNI SVETNIK, DEKAN, TOREJ PEDAGOŠKI IN STROKOVNI VODJA ODDELKOV ZA KOZMETIKO IN FOTOGRAFIJO NA VIST – VISOKI ŠOLI ZA STORITVE, VODJA INŠTITUTA ZA KOZMETIKO VIST, V PRETEKLOSTI DOCENT NA LJUBLJANSKI IN MARIBORSKI UNIVERZI, SVETOVALEC DIREKTORJA IN VODJA CENTRA ZA VALIDACIJSKE TEHNOLOGIJE NA KEMIJSKEM INŠTITUTU, PRED TEM DIREKTOR RAZVOJA IN POMOČNIK UPRAVE V LEKU TER VODJA RAZISKAV NA PODROČJU UČINKOVIN, FARMACEVTSKIH FORMULACIJ, MEDICINSKIH RAZISKAV, AVTOR PREKO 30 ZNANSTVENIH ČLANKOV, 20 PATENTNIH DRUŽIN IN PREKO 250 DRUGIH IZVEDENIH DEL, PREJEMNIK NAJVIŠJE DRŽAVNE NAGRADE ZA IZUME IN TEHNIČNE IZBOLJŠAVE TER VRSTO DRUGIH NAGRAD; RAZISKOVALEC, PEDAGOG, MENTOR...

KAKO STE SE PO DELU V FARMACEVTSKI INDUSTRIJI, ZNANSTVENI USTANOVNI IN DELU NA UNIVERZAH ZNAŠLI V KOZMETIKI?

Na prvi pogled je prehod na področje kozmetike res presenetljiv, a v resnici je precej naraven. Je pa res, da na začetku o tem področju, ki je v resnici dokaj široko in zahtevno, nisem vedel prav dosti. Sem pa zdaj po skoraj 10 letih v izobraževanju in raziskavah na področju kozmetike in velnesa toliko bolj ponosen tako na raziskovalne rezultate kot na veliko znanje in uspešnost večine naših študentk oz. diplomantk.

Kako sem se znašel na tem področju? Po 18 letih dela v raziskavah, razvoju in proizvodnji zdravil, ko sem že začel tudi s pedagoškim delom na Ljubljanski univerzi, sem na Kemijskem inštitutu svoje raziskovalne aktivnosti razširil še na funkcionalna živila. Tako zdravila kot funkcionalna živila imajo neposreden učinek na počutje in zdravje ljudi. Učinki se odražajo tudi na koži, ta pa je središče zanimanja kozmetike. S tem, da kozmetika (tako negovalna kot dekorativna) na kožo vpliva »od zunaj«. Pri vrednotenju učinkov gre v vseh primerih za vrednotenje na ljudeh. Izkušnje iz farmacevtske industrije in raziskav nasploh mi tako pomagajo tudi pri delu na področju kozmetike in mi omogočajo drugačen, bolj znanstveni pogled na njo, z drugačnimi pogledi na kakovost. Raziskovalno delo mi zato predstavlja temelj pedagoškega dela, temelj kakovostnega strokovnega usposabljanja študentk, bodočih diplomiranih kozmetičark in magistric kozmetike. To so strokovni vidiki mojega prehoda na področje kozmetike, neposredni povod za to pa je dejansko povabilo soproge Anite Jelen Žmitek, ki je ustanovila Visoko šolo za storitve (VIST) z namenom, da omogoči visokošolski študij kozmetike, saj so potrebe po znanju na tem področju bile in so izjemno velike, celo vedno večje. Vabilu sem se odzval in skupaj sva zgradila in razvijava tako šolo kot dodiplomski in magistrski študij kozmetike (in dodiplomski študij fotografije) ob sodelovanju številnih uglednih strokovnjakov. VIST se je tako uveljavil kot osrednja visokošolska in raziskovalna ustanova na področju kozmetike in deloma tudi velnesa v Sloveniji in širši regiji. Vzpostavili smo številna sodelovanja doma in v tujini. Prihodnje leto praznujemo

10-letnico, vpisujemo že 10. generacijo bodočih diplomiranih kozmetičark in 4. generacijo bodočih magistric kozmetike.

TA DVA ŠTUDIJA STA V SLOVENIJI IN DALEČ NAKROG EDINA VISOKOŠOLSKA ŠTUDIJA KOZMETIKE, A SICER SO MOŽNOSTI IZOBRAŽEVANJA NA PODROČJU KOZMETIKE V SLOVENIJI RES VELIKE. KAKO GLEDATE NA TO?

Res je. Imamo precej srednjih kozmetičnih šol in še več ponudnikov raznih tečajev in drugih krajših izobraževanj, tudi po programih nacionalnih poklicnih kvalifikacij, nekaj višjih šol in VIST kot edino visoko šolo s področja kozmetike in velnesa, če ne omenjam študija kozmetologije na Fakulteti za farmacijo, ki pa je usmerjen izključno v kozmetične izdelke. Ta pestrost ponudbe omogoča po eni strani veliko izbiro in možnosti. Po drugi strani pa to ustvarja morda preveliko število kozmetičnih tehnikov in zadnja leta kozmetičark (z višjo šolo) in – kar je poseben problem – še večjo množico tistih, ki po kratkih usposabljanjih nekritično menijo, da so usvojili potrebna znanja in pogumno počnejo vse mogoče, za kar v resnici še daleč niso usposobljeni. To je tudi pomemben razlog za nered na področju kozmetičnih storitev, k čemur pa dodatno pripomore velika naklonjenost šarlatanstvu v naši družbi nasploh.

KAJ MENITE S TEM?

Poglejte koliko je primerov, ko izvajajo kozmetične storitve ljudje brez vsakega znanja, kaj šele razumevanja tega, kar počnejo, po nekajurnem tečaju, in se počutijo, kot da znajo vse, in delajo stvari, ki jih niti približno ne obvladajo. Premalo znanja vodi v drznost, kar je nevarno. Zato je nujno zavedanje, da ne znamo vsega, nujno je biti strokoven tudi v smislu presoje, kaj je v posameznikovi domeni in kaj ne, česa se sme lotiti, in česa ne. To velja za vse, na vseh nivojih dela. Več znanja pomeni usposobljenost za zahtevnejše in bolj kakovostno delo, hkrati pa tudi boljše prepoznavanje nevarnosti, da se jim lahko izognemo. Spomnim se primera, ko je naša študentka,

sicer kozmetična tehnica z dolgoletno prakso, prišla k meni in mi zgrožena povedala, kako šele zdaj, med študijem ugotavlja, kakšne napake je delala v svoji praksi! In potem je vpisala še magistrski študij kozmetike, da bi se naučila še več.

Zaradi premalo znanja premnogi nasedajo mnogokrat zavajajočim ali strokovno celo povsem napačnim reklamam in tudi povsem nesmiselnim, strokovno napačnim informacijam v medijih... Takšne informacije največkrat ustvarjajo ljudje, ki nimajo ustreznih znanj, potrebnih za razumevanje tega, o čemer pišejo. In ker tega znanja celo ljudje, ki delajo v stroki, pogosto nimajo dovolj, še manj pa ga imajo drugi, takšni samooklicani strokovnjaki uspevajo, zavajajočim podatkom in reklamam ljudje verjamejo... Tako se utrjuje šarlatanstvo, nestrokovnost... in dela se velika škoda na več ravneh. Zato našim študentkam poskušamo dati ne le dovolj praktičnega znanja, temveč tudi dovolj strokovnih – teoretičnih osnov za razumevanje tega, kar delajo, da znajo delati pravilno, da znajo prepoznavati probleme in nevarnosti in jih reševati, da imajo osnove za dodatno poglobljanje znanj in da imajo po tem tudi potrebo. Da razvijejo sposobnost kritičnega mišljenja in presoje ter samoocene. Kot pogosto poudarjam, usposabljam jih za strokovno utemeljeno praktično delo na različnih področjih kozmetike in velnesa. Z usvojenim znanjem lažje in bolj kritično usvajajo (in tudi ustvarjajo) nova znanja. Kar je ključno, saj znanja hitro napredujejo, kar naprej se srečujemo z novostmi, novimi, bolj učinkovitimi in hkrati bolj nevarnimi izdelki in napravami. Poglobljeno znanje je zato ključno!

KAKO »BOLJ UČINKOVITIMI IN BOLJ NEVARNIMI«?

Ja, seveda. Celotna kozmetična industrija oz. dejavnost teži k večji učinkovitosti, saj želimo dosegati čim boljše rezultate. Vendar pa bolj učinkoviti izdelki, naprave in postopki v primerih napačne rabe, v primerih, za katere le-ti niso primerni, lahko povzročijo celo bistveno večje negativne učinke, kot so pričakovani pozitivni. Vzemimo na primer, da ne prepoznamo predrakavega stanja starajoče kože: z intenzivnimi pomlajevalnimi tretmaji lahko kaj hitro sprožimo razvoj raka! Nasprotno pa se s prepoznavanjem tega stanja lahko ne le ognemo povzročitvi škode, temveč lahko z usmerjanjem k dermatologu pripomoremo k zgodnjemu odkrivanju in uspešnemu zdravljenju kožnega raka. Znanje je zelo pomembno, a žal je pogosto tako, da manj ko znaš, bolj si prepričan v svoje znanje. Mnogi, zlasti tisti, ki ga imajo malo, ne ločijo znanja od veščin. A pritisniti na gumb in sondo pomikati po obrazu ali nanašati izdelke in podobno se lahko nauči vsak zelo hitro, a kaj s tem naredi – korist, torej doseže želene učinke, ali škodo – je odvisno od znanja.

ALI TO POMENI, DA BO V BODOČE V KOZMETIKI DELALI LE VISOKO IZOBRAŽENI KADRI?

Ne, sploh ne. Tako kot na drugih področjih so tudi v kozmetiki dela zelo različna, različni zahtevna, na različnih nivojih. Zato je mesto tudi v kozmetični stroki za kadre z

različnim izobrazbenim nivojem in znanji, vendar je temu potrebno prilagoditi pristojnosti in zadalžitve. Dejstvo je, da načrtovanje in izvajanje zahtevnih kozmetičnih storitev, sodelovanje v razvoju, testiranju učinkov, v strokovno utemeljeni prodaji, v timih z zdravniki ipd. terja visoko izobražene kadre. Visokošolska izobrazba daje tudi določeno širino. Dejstvo je tudi, da visoko izobraženi kadri – diplomirane kozmetičarke in magistrice kozmetike med drugim tudi pomembno dvigujejo ugled kozmetični stroki oz. dejavnosti.

ZELO STE KRITIČNI DO NESTROKOVNOSTI, ZAVAJANJ IPD. LAHKO NAVEDETE KAKŠEN PRIMER?

Uh, lahko za nekaj številčk Dermanove, če želite! Poglejte reklame, mnoge članke s kozmetično in zdravstveno vsebino po raznih revijah, pa tudi v resnih medijih. Beremo oglas, ki izpostavlja kot glavno prednost, da izdelek ni bil testiran na živalih. Pa saj v EU že nekaj let ni dovoljeno niti uvažati izdelkov, ki so bili testirani na živalih, kaj šele proizvajati! Pa kako vlažilni izdelek prodira kar dvajset plasti globoko v kožo in jo vlaži globinsko. Katerih 20? Kako globinsko? Saj vendar vlažimo le nekaj zunanjih plasti celic, ki karakterizirajo suho kožo. Pa prodiranje »posebnih« mikrodolcev in makromolekul skozi nano odprtine v koži, kar je podobno, kot če bi trdili, da lahko slona spravimo v mišjo luknjo. Pa prikazovanje učinkov s fotografijami, na katerih stoji vsak las prej in po nekaj tednih popolnoma enako, ali dokazovanje učinkov »najnovejše« naprave, ki jo uporablja oseba na fotografijah prej in potem že 15 let. Da ne govorimo o tem, da so atomi in molekule isto, vitamini so encimi, aminokisljine in dipeptidi so kolagen, CO₂ dovaja koži kisik, koža diha, kisline iz limone delujejo v organizmu bazično... Ko koga opozoriš na to, dobiš odgovor v smislu »Pa kaj...!?!«. Tudi v zvezi z naravno, organsko, bio ipd. kozmetiko se pojavlja cela kopica nesmislov, kot da ima naravna kozmetika same pluse in sintetična same minuse – v resnici je pogosto ravno obratno. Pa beremo o kakšnem izdelku, da je 100 %-no naraven, ko pogledaš sestavo, pa je naravnih sestavin le nekaj procentov. Pa o nekritičnih slavospevih doma narejene kozmetike, brez zavedanja o številnih slabostih, tudi nevarnostih, da ne govorim o povsem nenadzorovani kakovosti teh izdelkov. Razumem, da je vse to po eni strani posledica velike konkurence in iskanje načinov za čim boljšo promocijo, po drugi strani pa neznanja in podcenjevanja kupcev in bralcev. Tudi tega, da za večino izdelkov proizvajalci dejansko nimajo dokazov o učinkih, saj v kozmetiki za navedbe zadostujejo celo samo in vitro («v epruvertah» dobljeni) rezultati, in to celo samo za posamezne učinkovine, namesto za izdelke kot take na ljudeh. Po drugi strani pa je to nedvomno tudi posledica neznanja in nezahtevnosti velikega dela uporabnikov in bralcev. Kar je škoda. To je trend, za katerega sem prepričan, da se bo prej ali slej obrnil. Prepričan sem namreč, da se bodo propagandni stroji prej ali slej zavedeli, da so zavajanja, vsaj kadar gre za kvalitetne izdelke, nepotrebna, in da lahko več dosežejo z verodostojno informacijo, resnico. K temu lahko ključno prispeva izobraženost, znanje tis-

Ena od mnogih naših zelo uspešnih diplomantk dela kot samostojna make-up artistka v prestižnem Harrodsu v Londonu kot edina Slovenka, diplomirana kozmetičarka, zaposlena v vodilnem svetovnem proizvajalcu ličil MAC-u.

tih, ki delajo v kozmetiki, kupcev in strank. Za ilustracijo naj omenim primer, ko je naši diplomantki, lastnici kozmetičnega salona, neka ponudnica ponujala izdelek s čudežnimi sestavinami, ta pa je preverila sestavo in iz literature znane učinke sestavin. Ugotovila je, da izdelek ne vsebuje ničesar posebej učinkovitega, ponudnica pa je bila šokirana, saj se ji je prvič zgodilo, da je kdo njene navedbe preveril. To mi zbuja optimizem!

PRAVITE, DA VEČINA IZDELKOV NA TRGU NIMA PREVERJENIH UČINKOV. VI PA POČNETE PRAV TO, PREVERJATE UČINKE?

Tako je. Na Inštitutu za kozmetiko VIST, ki je del Oddelka za kozmetiko, edini v Sloveniji in v širši regiji proučujemo učinke kozmetičnih izdelkov, aparatov in postopkov ter prehranskih dopolnil in funkcionalnih živil na kožo in telesno pojavnost. Proučujemo tudi t. i. velneške učinke. Te raziskave izvajamo za domača in vedno več tudi za tuja podjetja, npr. celo za največjega nemškega proizvajalca kozmetičnih naprav. To nam omogoča ne le, da študentkam podajamo najsodobnejša znanja, temveč nova znanja tudi ustvarjamo. V raziskave vključujemo tudi študentke tako v okviru priprave diplomskih in magistrskih nalog kot v izvajanju raziskovalnih projektov. S tem jim razvijamo sistematični pristop k delu in vrednotenju rezultatov lastnega dela, hkrati pa so rezultati tudi pomembni prispevek k razvoju stroke. No, naj omenim, da smo na podlagi raziskovalnega dela pridobili koncesijo za izvajanje nacionalnega raziskovalnega programa Prehrana in javno zdravje, pred kratkim pa smo začeli tudi

z izvajanjem projekta Funkcionalna živila prihodnosti, ki je eden od 9 strateških projektov Slovenije. Projekt izvajamo skupaj z največjimi slovenskimi inštituti in živilskimi podjetji. Prav tako izvajamo program osveščanja o vplivih UV žarkov na kožo, ki ga sofinancira Ministrstvo za zdravje. V okviru tega izvajamo delavnice, v okviru katerih z meritvami parametrov kože pokažemo posledice, ki jih UV sevanje pušča na koži in tako spodbujamo k preventivi.

IN KAKŠNIH TEM SE LOTEVAJO ŠTUDENTKE V DIPLOMAH IN MAGISTRSKIH NALOGAH?

Tako kot študij pokriva praktično vsa področja kozmetike in deloma velnesa, so tudi teme zelo raznolike. Vse diplomske naloge – doslej jih je bilo že ca 120 – so dokaj obsežne teoretične obravnave posamezne tematike, vedno kombinirane s praktičnim ustvarjalnim oz. raziskovalnim delom v zvezi s konkretno problematiko. Mnoge od njih so pravi učbeniki iz posamezne tematike in pomemben prispevek k znanju, k stroki, s precejšnjo uporabno vrednostjo. V njih študentke sistematično proučujejo učinke kozmetičnih, pedikerskih, manikerskih in velneških obravnav oz. izdelkov, razvijajo nove postopke in izdelke, proučujejo vplive na stanje kože in telesne pojavnosti (npr. celulita), proučujejo in razvijajo koncepte ličenja in maskiranja ter njihove vplive na videz... Tako je npr. v okviru diplomske naloge ena od študentk razvila in izvedla gledališko masko za igro v Lutkovnem gledališču; igra je na sporedu že več sezon. Druga je z obsežno raziskavo shušjevalnih programov

Raziskave na področju kozmetike in velnesa omogočajo ne le, da na VIST podajamo študentkam kozmetike najsodobnejša znanja, temveč jih tudi sami ustvarjamo. S tem študentke dodatno navajamo na sistematično poglobljeno delo. Pri tem sodelujemo z najuglednejšimi raziskovalnimi ustanovami in podjetji doma in tujini.

v kozmetičnih salonih postavila izhodišča za nadaljnji razvoj tega področja. Tretja je s proučevanjem potreb in navad diabetikov glede nege stopal ugotovila velike možnosti in potrebe po ozaveščanju teh bolnikov ter nudenju ustreznih storitev, kar je s stališča javnega zdravja izrednega pomena... Vsako leto obdelajo študentke toliko zanimivih tem, da je kar težka izbira tistih, ki jih potem predstavijo na našem Festivalu kozmetike in velnesa. Predvsem zaradi zanimivosti tem se je festival razvil v osrednji strokovni dogodek na tem področju v Sloveniji.

Posebej bi izpostavil obe magistrski nalogi, ki sta seveda razred zase. Prva magistrica kozmetike je ugotavljala, kakšna je dejanska koža mladih slovenskih žensk. S kar 6400 izvedenimi meritvami 10 parametrov je postavila t. i. normativne vrednosti stanja in razlik karakteristik kože na 7 predelih obraza in telesa posameznic in med posameznicami, vključenimi v raziskavo. Druga je ugotavljala učinke novega izvlečka lesa bele jelke na kožo. Na osnovi rezultatov je bila vložena mednarodna patentna prijava, katere soavtorice so tudi tri naše študentke magistrskega študija, proizvajalec pa že sklepa pogodbe za trženje izdelkov s tem izvlečkom po številnih državah. Tretja, ki bo magistrirala verjetno še letos, je raziskovala vpliv uživanja koencima Q10 v obliki sirupa na kožo, rezultati pa so že bili objavljeni v ugledni tuji znanstveni reviji.

OMENILI STE, DA USPOSABLJATE ŠTUDENTKE ZA PRAKTIČNO DELO NA RAZLIČNIH PODROČJIH KOZMETIKE IN VELNESA. VENDAR JE V ŠTUDIJU PRAKSE PRI DELODAJALCIH RAZMERO MA MALO?

Res je, prakse pri delodajalcih je v našem študiju le za pokušino, saj smo bili, ko smo pripravljali program, prepričani, da prakso pri delodajalcih človek pridobiva celo življenje, priložnosti za intenzivno učenje v šoli pod nadzorom in vodstvom vrhunsko usposobljenih kadrov pa po študiju skoraj da ni več. Izkazalo se je, da smo imeli prav. Temu v prid naj povem, da sem pomladi kot član mednarodne ekspertne skupine presojal kakovost treh programov študija kozmetike v Litvi, kjer je predpisan razmeroma velik delež prakse pri delodajalcih. No, vse tri šole so ugotovile, da je učinek teh praks premajhen, zato iščejo načine, kako jih vrniti na šole in so jih tudi bolj ali manj vrnile.

JE TO EDINA OZ. NAJPOMEMBNEJŠA RAZLIKA MED VISOKOŠOLSKIM IN VIŠJEŠOLSKIM ŠTUDIJEM KOZMETIKE?

Ni ne edina in niti ne edina pomembna. Res je, da od dveh let na višji šoli študentke kar štiri mesece in pol preživijo na praksi, torej je dejanskega dela na šoli samo leto in pol. Vendar se študija razlikujeta tudi po konceptu. Višješolski študij je nekakšna mešanica (pre)malo teorije in razmeroma malo praktičnega dela (če odmislimo prakso pri delodajalcih) enem letu in pol. Visokošolski študij kozmetike pa traja tri leta in zasnovan je tako, da študentke postopoma usvajajo osnovna medicinsko-naravoslovna znanja, na katerih nato gradijo teoretična in s teorijo utemeljena praktična znanja z vseh področij kozmetike, od nege do ličenja, pedikure, manikure, izdelovanja kozmetičnih izdelkov, masaže... V tretjem letniku, v katerem so skoraj vsi predmeti izbirni, lahko ta znanja poglobljajo in širijo na izbranih področjih, ki jih

najbolj veselijo oz. zanimajo. V tretjem letniku prevladuje praktično delo, seveda na teoretičnih osnovah, pod vodstvom najboljših, izkušenih pedagogov.

SO ZATO VAŠE DIPLOMANTKE TAKO USPEŠNE?

Vsekakor je sistematično delo in naša velika skrb za čim boljše strokovno usposobljenost temelj za uspešnost velike večine naših študentk in diplomantk. To so nam priznali tudi strokovnjaki Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu, ki so zapisali, da so vse naše sile usmerjene v dobrobit študentov in njihovo čim boljše strokovno usposobljenost. A pomembna je tudi njihova angažiranost, sposobnost, ne nazadnje značajске značilnosti. Tako dosega res velike uspehe: ustanovljajo in uspešno vodijo svoje kozmetične, pedikerske in velneške salone oz. centre ter firme za razvoj, proizvodnjo in trženje kozmetičnih izdelkov, delajo v dermatoloških, estetsko-kirurških in drugih ambulantah, lekarnah, uspevajo v svetu mode, filma, gledališča, delajo v razvoju, prodaji, v šolah, inštitutih... Naj se pohvalim npr. z eno od diplomantk, ki dela kot make-up artistka v prestižnem Harrodsu v Londonu kot edina Slovenka, diplomirana kozmetičarka, zaposlena v vodilnem svetovnem proizvajalcu ličil MAC-u. No, v Londonu je še ena naša diplomantka – dela v razvoju kozmetičnih izdelkov. Pohvalimo se lahko še z mnogimi drugimi, na primer z absolventko, ki je že proti koncu 2. letnika ustanovila svojo firmo in se lotila razvoja lastne napredne profesionalne kozmetike ter zelo inovativnega marketinškega pristopa. Zdaj skupaj z ekipo, sestavljeno iz samih naših diplomantk in študentk, uspešno trži svoje izdelke tako v Sloveniji kot v tujini. Temelj njenega uspeha je nedvomno znanje, ki ga uspešno kombinira s svojim talentom in angažiranostjo. Še ena vodi podjetje, ki skupaj s partnerji iz tujine razvija in trži izdelke za specialne namene. Ena je mednarodno uveljavljena filmska maskerka. Spet druga žanje velike uspehe s svojim terapevtsko-lepotnim centrom, s katerim je oživila enega od slovenskih dvorcev. Takšnih uspešnih zgodb je cela vrsta. Ja, zaradi znanja, ki ga dajemo študentkam, prihajajo k nam iz kar 8 držav. Imamo primer študentke, ki se vozi k nam iz Siska v eno smer 180 km; pri nas je diplomirala, zdaj zaključuje magistrski študij – vpisala ga je, ker ugotavlja, da z znanjem privablja stranke od daleč naokrog. Pa študentke magistrskega študija, ki se vozi k nam iz Sarajeva... Delodajalci naše diplomantke zelo cenijo, tako da se vedno pogosteje obračajo na nas s ponudbami za delo, saj so stranke vedno bolj zahtevne in vedno bolj prepoznavajo kakovost.

VRNIVA S K VAŠEMU DELU. NA KAJ STE POSEBEJ PONOSNI, KATERI SO PO VAŠEM MNENJU VAŠI NAJVEČJI DOSEŽKI?

Hm, izpostavil bi najprej razvoj sinteze zdravilne učinkovine cimetidin in uvedbo v proizvodnjo. To je bilo pred davnimi leti v Leku. Na osnovi tega je Lek proizvedel in izvažal po celem svetu, tudi v najrazvitejše države, preko 2000 ton te učinkovine! To je bila prelomnica za nadaljnji razvoj Lekove sinteze, ki je še danes eden od Lekovih stebrov. Temu je sledilo še več uspešnih razvojnih projektov, sodeloval sem pri razvoju oz. vodil razvoj preko 140 izdelkov – učinkovin in končnih izdelkov. V knjigi o Leku me navajajo kot enega

najbolj ustvarjalnih in inovativnih Lekovcev.

No, s stališča kozmetike je morda najbolj zanimiv dosežek razvoj vodotopnega koencima Q10, za katerega sem skupaj s sodelavci dobil več nagrad, tudi Puharjevo priznanje, najvišjo državno nagrado za izume in tehnične izboljšave. Ta izum je temelj vrste funkcionalnih živil doma in v tujini – spomnite se morda Alpskega mleka s Q10, pa jogurtov Slim&Vital, pa tudi še vedno edinega sirupa. Z njim smo na Inštitutu za kozmetiko izvedli tudi prvo placebo, dozno odvisno študijo učinkov prehranskega dopolnila s Q10 na kožo na svetu in ugotovili več pozitivnih učinkov.

Seveda sem ponosen na razvoj in uvedbo obeh visokošolskih študij kozmetike, tudi na to, da kozmetiko oz. kozmetične storitve nekako znanstveno utemeljujem, postavljam na znanstvene temelje. Kot pravi ena naših študentk, sicer diplomirana filozofinja, nudimo odličen vhod neznanstveno usmerjenim študentkam v bolj strokovno, znanstveno razmišljanje, saj je študij dobro postavljen med znanost in prakso. Učimo jih prenašanja dosežkov znanosti v prakso. To je pripomoglo tudi k temu, da smo v sodelovanju s Fakulteto za farmacijo na državnem nivoju dosegli uvrstitev kozmetike v strateško področje Medicina-zdravje! Ponosen sem na uspehe naših študentk in diplomantk! Ponosen sem tudi, da dokaj uspešno lovim ravnotežje med profesionalnim in zasebnim življenjem. No, v zasebnem življenju sem posebej ponosen na obe hčeri!

JE TO VIR VAŠE ENERGIJE, USTVARJALNOSTI?

Ja, vsekakor. Zadovoljstvo v zasebnem življenju mi predstavlja temelj uspešnega dela. Sicer pa mi dušo polni ne le zadovoljstvo v družini in pri delu, pri ustvarjanju, temveč tudi velika ljubezen do umetnosti. Morda boste vprašali, kako gre skupaj kemija – sem namreč kemik, kozmetika in umetnost? Verjetno ne veste, da so energije elektronov v atomih v razmerju t. i. zlatega reza, ki nam predstavlja ideal lepote.

KAKO VIDITE PERSPEKTIVO KOZMETIKE?

Kozmetika ima z vsemi področji, ki jih zajema, nedvomno velik potencial tako zaradi potrebe in skrbi za urejen videz kot iz čisto zdravstvenih razlogov. Ustrezna nega kože, nog, rok, preprečevanje in odpravljanje težav s celovitim pristopom namreč vpliva na zdravje in počutje tako neposredno kot – zaradi boljše samopodobe, večjega zadovoljstva in boljšega počutja – tudi posredno. Področje bo bolj povezano z zdravstvom in bo bolj regulirano in nadzorovano, saj je to v interesu javnega zdravja in zaščite potrošnikov. Pričakujemo lahko tudi nove koncepte še naprednejših in učinkovitejših izdelkov in tehnik. Tudi uporabnice in uporabniki kozmetike bodo vedno zahtevnejši in bolj kritični. Vse to bo povečevalo potrebo po visoko izobraženih kadrih, hkrati pa bo privedlo do večje »razslojenosti« med ponudniki kozmetičnih storitev in tudi izdelkov na osnovne, zahtevne in najnaprednejše. Upam, da bo to privedlo tudi do zmanjšanja poplave nestrokovnih in zavajajočih informacij ter do manj povečevanja šarlatanstva.